

Recenzje

Jacek Raciborski (red.), *Państwo w praktyce: style działania*, Nomos, Kraków 2017, 479 s.

W ostatnich miesiącach na rynku wydawniczym pojawiła się praca wyjątkowa i od dawna wyczekiwana. Książka, której pomysłodawcą i redaktorem naukowym jest prof. Jacek Raciborski, została zatytułowana *Państwo w praktyce. Style działania*. Prof. Raciborski wraz z licznym zespołem autorskim podjął się nie lada wyzwania, jakim bez wątplenia było dokonanie całościowej diagnozy działania naszego państwa – opatrzonej dojrzałymi komentarzami, opartej na wynikach rzetelnych badań empirycznych i interesujących sektorowych studiach przypadków. Praca ta stanowi unikatowe kompendium wiedzy o regulach i mechanizmach zarówno rządzenia, jak i zarządzania sprawami publicznymi w naszym kraju.

Autorzy trafnie identyfikują rozmaite przypadłości naszego państwa w różnych obszarach jego funkcjonowania, np. systemu opieki zdrowotnej, edukacji i rozwoju infrastruktury komunikacyjnej. Obrazy, które wylaniają się z tych diagnoz, są zróżnicowane, ale częściej przybierają one odcienie ciemne niż jasne. Nie sposób jednak uznać tego za wyraz malkontenctwa i czarnowidztwa. Tak po prostu wygląda nasza rzeczywistość. Autorzy podjęli wielki trud dokonania analizy i oceny stylów działania państwa polskiego. Walorem pracy jest jej interdyscyplinarny charakter przejawiający się w odwoływaniu się do różnych nauk i tradycji badawczych.

Książka *Państwo w praktyce. Style działania* jest nie tylko świetnym studium oferującym realistyczny opis rzeczywistości działania naszego państwa i bezspornie wskazuje na wysokie kompetencje badawcze jej autorów. Jest także wyrazem ich propaństwowego myślenia i głosem rozumnych obywateli dostrzegających i podnoszących słabości Polski nie w celu jej krytykowania, ale wywołania namysłu i uruchomienia działania służącego budowaniu lepszego państwa.

To praca wartościowa poznawczo, rzetelna analitycznie i użyteczna w sferze konkluzji. To nade wszystko praca potrzebna – szczególnie obecnie, kiedy niesprawności naszego państwa eliminuje się w sposób zadziwiający, tj. przez ich pogłębianie i dodawanie nowych. W czasach silnie wyrażanych przez władzę tęsknot do państwa przednowoczesnego rządzonego wolą mocy, za pośrednictwem lojalnych wykonawców poleceń i z pominięciem czy wręcz z pogardą dla instytucji państwa prawa, taka książka jest niezwykle ważna. Także jako refleksja nad tym, dlaczego nie wolno tak robić i jakie mogą być tego konsekwencje.

Książka jest obszerna, wielowątkowa, traktuje o sprawach ważnych, niełatwych i nierzadko irytujących, i nienapawających optymizmem. Zarazem jednak jest pracą niezwykle komunikatywną i absorbującą. Jej lektura to autentyczna intelektualna przyjemność.

Praca składa się ze „Wstępu” oraz dwóch zasadniczych części. Pierwsza z nich jest zatytułowana „Wybrane perspektywy teoretyczne” i składa się z 4 rozdziałów. Część druga – „Pola działania państwa” – liczy 19 rozdziałów. Integralnymi elementami tej pracy są: zestawienie literatury, wykaz raportów przygotowanych w pracach nad publikacją, noty o autorach, indeks osób. Praca została wydana przez Wydawnictwo Nomos w 2017 r. Liczy 479 stron.

Zrozumienie sposobów funkcjonowania naszego państwa – tego jak działają, a nierzadko i nie działają, jego instytucje i struktury – narzuca konieczność dysponowania pracami syntezującymi złożone procesy rządzenia i mechanizmy koordynacji polityk publicznych. Wymaga to nie tylko opisów odwzorowujących mikro i mezo praktyki rządzenia, ale wymaga nade wszystko zdolności ich konceptualizacji i generalizowania

stanowiącej podstawę rozumiejącego intepretowania świata polityki publicznej. Prace o takich walorach powstają rzadko lub bardzo rzadko i dlatego są tak cenne. Z pewnością taką pracą jest książka *Państwo w praktyce. Style działania*.

To jeden z bardzo wielu powodów, aby się z nią zaznajomić.

Stanisław Mazur
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Katedra Administracji Publicznej